

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljünk XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

Jó uton vagyunk.

Zűrzavaros politikai jelenünkben a keresztény sajtónak mértékletre intő szava s a hazájok javát igazán szívükön viselő képviselőknek csitító magokviselete sok felületesen gondolkodó s szenvedelméi után induló polgártársunkat boszantotta s éles kifakadásokra ragadta. Am hogy nem e gyulékony lelkű honfiak gondolkoztak helyesen, hanem a mérsékletre intők: ennek legmegkapóbb bizonyossága a függetlenségipárt vezérének Kossuth Ferencnek csillapító szózata. Jól esik nekünk, hogy ebben a nagy fontosságú dologban ő is egyetért velünk, bár különben összejöhetetlenül elágazók a nézeteink. Egyetértésünket az magyarázza meg, hogy hazánkat ő is, mi is, szeretjük, annak javát akarjuk.

Kossuth Ferenc bölcs nyilatkozatát olvasva ez volt gondolatunk: Mégis csak szeret ám minket a jó Isten! Mert a függetlenségipárt egyes tagjainak féktelen, kihívó viselkedése, melylyel vak szenvedélyöket követték és apostoli királyunk szent és sérthetetlen személyét durván becsmérelték, azzal az aggodalommal töltötte el hazánk javáért dobogó szívünket, hogy, ha ez a tulajdolt mozgalom a nép közé is ki talál áramlani, annak szomorú következménye még olyan amilyen függetlenségünket is tönkreteszti. De ime a válságos helyzetben fölemel komoly, méltóságos szavát a függetlenségipárt vezére s higgadságra int. Nemcsak pártjának tagjait inti ő nyugaiomra, hanem a lapokban közzétett nyilat-

kozatával e hazának minden független érzelmű polgárát. Kereken kijelenti, hogy a mi túlzás a függetlenségipárt egyes búrükbe nem férő, rakoncátlan tagjainak részéről történik, az az ő nézetével homlokegyenest ellenkezik. Kijelenti, hogy magyar nemzetnek e nehéz napokban mindenekelőtt higgadságra, komoly megfontolásra van szükségére. Kijelenti, hogy a meggondolatlan túlzás ártalmára van a nemzet ügyének, mert azt kockára teszi. És hogy emez állásfoglalásának helyes voltát igazolja, evégre a saját legjobb meggyőződésén kívül a függetlenségipárt számos régi, tapasztalatokban megőszült, kipróbált hazafiságu tsjárja is hivatkozik, akik egészen egyetértének vele.

Ki kételkedhetnék abban, hogy Kossuth Lajos fiának a hazaszeretete nem lenne őszinte? És ime, ez a kipróbált és komolyan gondolkodó hazafi elítéli a túlzást, sürgeti a mérsékletet, mert erős neki az a meggyőződése, hogy ezzel többre megyünk, mint a széhhámoskodással, a forradalmi irányzattal. Így is van a dolog. Mert alkotmányunkban gyökerező nemzeti jogainkat apostoli királyunk nem tagadhatja meg, anonyiban azoknak tiszteletben és érvényben tartására ünnepélyesen megesküdött; de nekünk azoknak a jogoknak érvényesítésére nem szabad a kihívó tiszteletlenséget és erőszakot használnunk, hanem a törvényes utat-módot. Ezt kívánja tőlünk az ország érdeke és az a tisztelet, a melylyel apostoli királyunk iránt tartozunk.

Nem hisszük, hogy komoly irányu, a nem-

zetnek igazán javát szolgáló lap Kossuth Ferencnek ezt a bölcs, helyes magatartását helytelenítendő. Ezt csak a bizonyos körök kizsákmányoló érdekeit szolgáló, nemtelen irányu lapok tehetik, amelyeknek az a céljuk, hogy érdekeiket még jobban meghizzzanak, a nemzetnek zöme, a földnek becsületes magyar népe pedig egészen tönkremerjen.

Ezt a népet, az igazi magyarságnak fenntartó elemét, ezt kell megvédelmeznünk jószándéku, okosan körültekintő, minden mellékes érdektől ment politikával. Ez legyen nekünk legelső kötelességünk! Mert mit érnének a nemzeti jogok olyan országban, a melyben idegen elem az ur és a szívvel-lélekkel magyar közép tehetetlen koldus? A jogokat csak erkölcsileg és anyagilag erős nép tudja kivívni, megvédelmezni s hazájának boldogítására kihasználni.

Ha azonban a jóra való magyar népet líbra akarjuk állítani, akkor okvetlenül szakítanunk kell a szabadelvű irányzattal és becsületes, igazi keresztény szellemű áthatott politikát kell kezdenünk, amelynek ez a főelve: *Nemzeti jogainkat körömszakadig, de törvényes eszközökkel megvédelmezzni: népiünkben a fenntartó keresztény értelet fejleszteni, anyagi javát minden kitelhető módon előmozdítani; a hiszékeny magyar népet a spekulánsok ellenében óltalmazni.* A szabadelvű-párt elvei nem ilyenek. Azért jutott magyar népünk olyan nyomorult állapotba, azért pusztult el jóformán már egészen a középbirtokos osztály, mert alkotmányos életünk óta jöszentir állandóan

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Hét országban keresztül.

Utii emlékek.

A cordobai mecset megtekintésével — a mint említettem — jóformán kimerítettük Cordoba érdekességét. Van még egy kétezer esztendősi hidja, melyet a rómaiak építettek. Ezt is meg lehet nézni, ámbar az idő vasfogja által megszakgatott széles, óriási kő-hidlabak inkább számalmat, mint érdeklődést keltenek bennünk.

Illetőleg még sem szabad csak ily röviden lezárnom a látványosságok sorrendjét. Egy közös jóbarátunkkal még egy érdekes látnivalóban gyönyörködtünk, a mi feledhetlenné teszi előttem Cordobát. Az utcán menve egy jóképű fiatal pap megszólított. Kínéztem belőle a szimpatikus uri embert és szívesen ereszkedtem vele beszélgetésbe. Természetesen a nemzetközi latin nyelven. Elmondtam neki őszintén, hogy kik és mik vagyunk s ez kiváltotta belőle a spanyol gavallért. Theologiai tanár lévén, bevezetett a szeminariumba, megmutatta a nagyterjedelmű, körülbelül 10 ezer kötetből álló könyvtárukat, a csinos kertet, melyben egy több századot megért „Immaculata Conceptio” szobor van. Közben megdicsértem a spanyol papok szinte kivétel nélküli eleganciáját, elmondtam, hogy mennyire imponál ez nekünk, hogy hazájuk hasonlókat se a németek se a franciák közt nem találunk — hogy az olaszoktól szó se essék. Nagyon inye szerint eshettek a

kedveskedő szavak, mert udvariassága szinte nem ismert határt. A székesegyház kincstárának is öre levén, a legnagyobb készséggel mutatta be, a mely saját vallomása szerint leggazdagabb kincstára egész Spanyolországának. Elamultunk a tömördek arany, ezüst, gyémánt, opál, zaphir, rubin stb. káprázató csillogásán. Szinte kiszámíthatatlan és megfízethetlen értéket horoltak össze az elmúlt századok vallásos lelkiüti hívői. Amerika, Afrika kincses szekrénye a spanyolok lába előtt hevert egykor s az áldozatkészség Isten dicsőségére válogatta ki a legértékesebbeket. Hogy többet ne említsek, van egy másfél méter magas ostensorium (oltáriszentség-tartó), a melyen Nagy-csütörtökön körmenetben szokták körülvenni az Ur testét. Csúcsives stylusban készült apró finom tornyocskákából rakta össze a művész, a kihez hasonlóknak születésére századokig kell várni az emberiségnek. Volt egy másik, az is lehet vagy félméter s milliókat érő drágakő-gyűjtemény van rajta összehalmozva, hogy szinte káprázik bele az ember szeme. Ezekon kívül természetesen még egész sereg kisebb-nagyobb egyházi szert láttunk, valamennyi ugy értékben, mint művészeti tekintetben a kiválóságok közé sorolható.

Pedig — a mint szeretetreméltó vezetőnk mondotta — mindez csak egy része a réginek, a mely sokkal gazdagabb volt, de a Napoleon alatt keletkezett francia uralom kapzsisága megfosztotta a spanyolokat tőle.

Este a szálloda előtti téren sétáltunk. Baedeker ur Cordoba legszebb terének mutatta be, mi nem láttunk egyebet, mint egy 20—30 méter széles utcát, melyet két sor sindevész (mint

Gyulai Pál mondaná) akác és páma állott körül. Estére feljötték s mikor a villanylámpák fénye felgyult, szinte elfogadhatónak látszott. Ott sétált egész Cordoba, szépei és nem szépei egyaránt. Közeltgett az éjfel, mire a szállodába visszatértünk, csak a nyugalom került még jöideig bennünket. Az utcáról beverődő láрма, muzsika, dob, trombita zengése; a hőség, ha becsuktuk az ablakokat; az éj hűvössége, ha kinyitottuk; bazatérő szobataársaink székdoöntögetése elvett két órát a pihenésből. Pótoltuk azonban reggel, hiszen Cordoba látnivalóival két óra alatt leszámoltunk.

Julius 25-én d. u. 3 órakor indultunk neki egész utazásunk leghosszabb és legkeservesebb útjának, hogy 32 óra hosszat egyfolytában hallgassuk a vasut egyhangú eszbomlasztó zakatolását. A ki nem ismeri, el sem tudja képzelni ezt a gyötrődést, a mit ez alatt az itéletidő alatt szenvedtünk. Egyrészt a vonat szűk kényelmetlensége, másrészt a nyomasztó hőség, melyet légvonattal ellensúlyoztunk — kinyitva minden nyílást a mi a kocsin található volt s végül a vonat dübörgése összes utazásaim közt a keservegek lajtorjájanak legfelső lépcsőjére állították a Cordoba—Barcelona közötti utat.

A vidék természetesen erre is kimondhatatlanul unalmas volt. Nagy messzeségben elő-előtűnt egy-egy nyomorúságos falu sanyarogva az égető napsugárban. A falvak közt sovány szántóföldek terültek el, melyeken még mindig láttunk spanyol aratókat. Azt hiszem mi sem jellemezhetné erősebben a spanyol nép nem törődömtségét, mint az a körülmény, hogy érett ga-

Mai lapunk 4 oldal.

a szabadelvű-párt van uralmon. Hogy nemzeti jogaink nincsenek érvényben, mi ezért is, minden irányzatosság nélkül, az uralmon levő szabadelvű-pártot okozzuk. Miért nem használták föl eddig hatalmukat nemzeti jogaink érvényesítésére: Hol volt bennük a nemzeti érzés? hol volt bennük az igazi hazaszeretet? Nem a közjó, nem a hazaszeretet, hanem a nemtelen önérdek mozgatta a szabadelvű-párt kocsiját, mely a romlottság kátyujában végre is megfeneklett. Sajnáljuk, hogy becsületes, jóakarató vezérférfiak is, mint Széll, Darányi, Plósz, Gulner, erről a mozdulatlan kocsiról nem tudták úgy érvényesíteni tehetőségüket és jószándékukat a magyar nemzet javára, mint ahogyan ők ezt szerették és mi kívántuk volna.

Ki huzza ki a szabadelvűpárt megfeneklett kocsiját a kátyuból? Esztelen lenne, a ki erre vállalkoznék, mert a kerekei már egészen elkorhadtak a kátyuban. Pusztuljon hát nálunk a mindenféle csak romlást terjesztő hamis szabadelvűség, és jöjjön helyébe a magyar haza szabadságát és a nép javát szívén hordó becsületes, amely szilárdan megáll az osztrákok áskálódásaival szemben és azokat higgadt méltósággal visszaveri; a mely mindenkiel egyformán, az igazság elvei szerint bánik és a felülésre kész magyar népet a börtönspekulánsok ellenében megvédelmezi.

Magyar népem, jól vigyázz, hogy alkalomadtán sorsod intézését olyan férfiak kezébe tedd, a kik keresztény szelleműek, becsületesek, önzetlenek, tehetségesek, mert csak ilyenektől várható sorsod jobbrafordulását!

Dr. Giesswein Sándor.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy az évnegyed elején előfizetéseiket esetleg hátralékaikat beküldeni kegyeskedjenek.

ÜJDOMSÁGOK.

— **A polgármester jubileuma.** A mint lapunk legutóbbi számában már jeleztük, tegnapi szerdán d. u. értekezlet tartottat a városház nagyertermében, melyre a bizottsági tagok közül körülbelül negyvenen s a tisztviselők közül is számosan jelentek meg. Saára Gyula dr. nyitotta meg az ülést s elnöknek Tóth Aladár biz. tagot kérte fel. Tóth Aladár első sorban dr. Saára Gyulának mond köszönetet, a ki a mindenki által óhajtott mozgalom élére állott. Kéri az értekezletet, hogy az értekezlet főleg arra törekedjék, hogy komoly és méltóságos ünnepélyre készítsen elő a talajt. Az értekezlet az ünnepség főbb részleteit beszélte meg, melyhez dr. Ráday Lajos, Rauscher Béla, dr. Farkasdy Dezső, dr. Szabady József, Hübner Károly, dr. Kuti József, Bilkei Ferenc, Trummer Sándor szólottak hozzá. Az értekezlet megállapodott abban, hogy az ünnepély napján — mindenestre október hó második felében lesz — diszközgyűlés tartandó, a melyen a törvényhatóság részéről dr. Kuti József és a tisztviselői kar szónoka (valószínűleg Keresztes Ignác) üdvözölnék a polgármestert. A törvényhatóság tiszteletadása után a különböző küldöttségek tisztelegnének. Este lampionos, vagy fáklyás menet lesz, melyet a Déli Vasut és a polgárság rendez s valószínűleg a város polgársága nevében is üdvözli valaki a polgármestert. Este pedig természetesen bankett lesz.

A szűkebb-körű értekezlet tagjai Letek: Reé István, dr. Saára Gyula, dr. Ráday Lajos, Tóth Aladár, Rauscher Béla, Keresztes Ignác.

Itt említjük meg, hogy a tüzőtök a polgármester 30 esztendő főparancsnoki jubileumát ünneplik az idén.

— **A Vörösmarty-kör** rendkívüli közgyűlésén, mely *Vértesy József* igazgató elnökléte mellett tartott meg, a *Bereczky Miksa* távozásával megüresedett háznagyai állás töltetett be. Megválasztott 9 szavazattal *Gáspár Károly* realiskolai tanár. Választmányi tagok lettek: *Kenessey László* albíró és *Örvény István* tanár.

— **Bücsü-bankett.** *Rutsek Imre* s. tanfelügyelőnek Sopronba történt áthelyeztetése alkalmából a fejezmény és székesfehérvári tisztviselők és hivatalnokok otthona, melynek választmányi tagja volt a távozó, tegnap este valóban fényesen sikerült bucsubankettet rendezett. Mintegy hatvanan jöttek össze a kör tagjai, továbbá helybeli

és vidéki tanférfiak, hogy a derék, becsületes tisztviselőt, a kedves jóbarátot bucsút vegyennek. A szeretet hozta össze a bucsuzókat s igazán a szeretet melege hatotta az együttülők szívét akkor, a midőn társadalmi életünknek egy olyan férfija távozik körünkől, a ki nem a fény és pompa hatalmával, hanem szerényen visszavonulva a hivatalos élet folytonos munkásságának erejével vivta ki azoknak tiszteletét, a kik a munka becsét megismerték. A bankett folyamán az Otthon tiszteletének és nagybecsülésének *Kirisits Bódog*, a kör titkára adott kifejezést s keresetlen, egyszerű szavakkal mondott bucsút a távozonak. *Szibek József* h. igazgató a helybeli tanító kar érzelmeit tolmácsolta s vázolta azt a veszteséget, mely a tanítókat érte *Rutsek* tanfelügyelő távozásával. *Birnbaum János* saári tanító a megyei tanító nevében mondott „Isten hozád”-ot, majd *Bilkei Ferenc*, lapunk szerkesztője hatalmas, szép beszédben mint a város polgára adott kifejezést az általános s társadalom minden rétegében érvényesített tiszteletnek. Később meg *Lanczits Antal* tanító, *Bence István* tollnok, *Németh István*, *Sváb Kálmán* tanító és *Obernyik József* törvényeségi aljegyző mondatk sikerkült felkiosztásokat. Kedves szerepre vállalkozott *Sigray Gyula* törvényeségi pertárnok, a ki jól szervezett „úri bandájával” sok élvezetet nyújtott a mindvégig jó hangulatban levő társaságnak.

— **Örvendtes helyreigazítás.** Lapunk legutóbbi számában a hétfői közgyűlésről számoltunk be s többek közt azt írtuk, hogy Antal Ferenc városi biz. tag „a rendőrség iránti ellenszenvének nem igen igazolható állításokkal adott kifejezést.” Antal Ferenc biz. tag ezen referendánkkal szemben kijelenteni kéri, hogy a rendőrség iránt ellenszenvvel nem viseltetik, a rendőrség létszámszaporítását nemcsak helyesli, de szükségesnek is tartja, óhajja azonban, hogy az erre szolgáló fedezet egyéb téren megtakaríttassék. A menyiben pedig azt állította, hogy a rendőrök éjjeli őrszolgálatuk alkalmával a legelső padon elaludnak, ezt mint egy-két megtörtént esetet igazolni képes; e felett azonban nem csodálkozik, mert hisz tudomása van arról, hogy rendőreink annyira el vannak foglalva, hogy az éjjeli szolgálat mulasztásait szinte természetesen találja.

Örömmel teljesítettük Antal Ferenc biz. tag kérését, mert az arról győz meg bennünket, hogy helyesen ítéli meg rendőrteljeségünk súlyos helyzetét, a mi az őrszolgálat folyamán említett szenderegést illeti, mi ezt nem szívesen halljuk s

bonájukat 4—5 hétig hagyják a lábán. Az is jellemző, hogy egész Spanyolországban nem látnak egyetlen cséplőgépet, vagy szelelő rostát. Tehenekkel, öszvérekkel és szamarakkal nyomtatnak, illetőleg mángorolnak s úgy szórnak mint nálunk tiz esztendővel ezelőtt volt szokásban. Gyárkémiényt se látnak az egész uton s kivéve a sevillai szivargyárat, a mely ötezer munkást foglalkoztat, sehol nem találunk ipartelepét.

Kopár vidéken ilyen gondolatokkal foglalkozni nem épen kellemes mulatság és semmi okot nem szolgáltatott arra, hogy kedvünk hurjait kedvezően hangolja. Következett az éjszaka, a melyet természetesen szintén vasuton kellett átvirrasztanunk. Négy éjjeli utazásunk közt ez volt a legkellemetlenebb. Egy-egy ülésen négyen ültünk. Csomagjaink elfoglalták a padló egy részét, kinyújtásról tehát szó sem lehetett. Hogy a spanyol bölcsesség hányféle változatban kapta ily körülmények közt a díszító jelzőket, azt hiszem, könnyű elképzelni. Irigységünk középpontját társaságunk egyik hölgytagja képezte, a ki testi magasságánál fogva bármekkora szűk helyen elfért és kényelmesen pihenni tudott.

Nem untatok senkit az utazási kellemetlenségek elmondásával, a mely bennünk is csak a keserűség emlékeit ébresztget. Inkább vigasztalóbb képre irányítom olvasóim figyelmét.

Az egyhangú a dombok és völgyek szomorú változása után Valencia felé a hegyek emelkedni kezdettek. Vonatunk erejét megfeszítve hangos pöfögéssel törekedett felfelé. Egy hegyes szoros felé közeledtünk. Szinte jól esett szemünknek az új kép, a hegyek, a sziklák, midőn hirtelen szétnyílt a völgy s mi egy széles, sik talaju völgybe robotgottunk be.

Mintha új országba, új nép területére érkezünk volna. Viruló zöld termékenység vett

bennünket körül. A hegyláncolat kétféle színnel s mindig tágabba terjesztve a tért, koszorút font a gyönyörű vidék körül. A hegy ormozatán sűrű egymásutánban régi várkastélyok romladozó emlékei tekintettek fel felénk. Menne tovább mentünk annál bájosabb lett a kép. A citrom- és narancserdők, gránátalmaifák pálmaligetekkel váltakoztak. Itt-ott csinos villák, pompás urialakok tekintettek felénk. Majd dús rizsföldek következtek, nagyterjedelmű szőlőültetvények, megrakva mosolygó fekete szőlőfürtökkel. Gyermekéveink kedves emlékeztetői: a szentjánoskenyérfa (termetre a mi diófánkhoz hasonlítanak) a spanyolnád (a mi ha nem is oly módon mint az előbbi, de szintén az emlékeztetéseket közé tartozik) s a fűgék festői összevisszaságban váltogatták egymást. Alattuk pedig a világ legtermékenyebb vöröshagyma földjei terültek el. Gyümölcsüket nem is kupacokba, hanem kizlakba rakják.

Nem győztünk eléggé csodálkozni a szinte hihetetlen változaton.

— Hát ez is caballerok földje? itt is egyazon nép lakik?

Mintha ki volnának cserélve s a szorgalmas praktikus németek, vagy olaszok vére csörgedeznék ereikben.

A nagyserű termékenység kulcsa a csatornázásban, illetőleg a nép szorgalmában rejlik. Csatornahálózatuk segítségével egy óra alatt az egész vidéket víz alá lehet meríteni s a termékenység számára előkészíteni, a mi különösen a rizsföldeknek, valamint a narancsligeteknek föltétlenül szükséges is.

Igy tartott az út órák hosszát egész Valenciáig.

Valencia egyike Spanyolország legélénkebb

kereskedő városainak. A vidéke gazdag és termékeny levén, magára a városra is rányomta a jólét bélyegét. De különös nevezetességet nem nyújt. Utársainknak csak egyik fele szállott itt ki. Mi, a szép Barcelonában óhajtván minél hosszabb időt eltölteni, rászántuk meg a 11 órai utazást és folytatjuk utunkat.

Hogy az igazsághoz egészen hű legyek, megjegyzem, hogy az uti program szerint Valenciában állomást kellett volna tartanunk, de országos vásár levén, óriási emberörmeg gyűlt össze. Szállodatulajdonosunk nehézségeket tapasztalt. Mi nem akarván kitenni magunkat a sokadalom közt természetzerűleg előálló kellemetlenségeknek, lemondunk Valenciáról.

A vásár az igazsághoz egészen hű legyek, megjegyzem, hogy az uti program szerint Valenciában állomást kellett volna tartanunk, de országos vásár levén, óriási emberörmeg gyűlt össze. Szállodatulajdonosunk nehézségeket tapasztalt. Mi nem akarván kitenni magunkat a sokadalom közt természetzerűleg előálló kellemetlenségeknek, lemondunk Valenciáról.

Mikor pedig az állomásra értünk, egy feledhetetlen jelenetnek voltunk tanúi. Vonatunkon utazott Valencia városának parlamenti képviselője. Csinos, igazi spanyol típusú fiatal ember, alig több harminc évesnél, a ki városának republikánus választóit képviseli a „Congresso de los de-

az ilyen mulasztásoknak megtorlását szükségesnek tartjuk, sőt leghelyesebb volna, ha Antal Ferenc biz. tag adandó alkalommal az ilyen eseteket Réde István rendőr-főkapitánynak, mint illetékes hivatalfőnöknek tudomására adná.

— **A „Nem adózunk!”** ellen. A nemzet jogos követelményeinek merev visszautasítása tulajdonban ragad egyes városokat és vármegyéket. Néhány törvényhatóság elhatározta, hogy az ex-lex alatt nemcsak az adókat nem hajtja be, de megtiltotta közegeinek az állami adók elfogadását az esetre is, ha az illető önként jelenkezik fizetésre. Ha a többi törvényhatóságok is követnék ezen eljárást, az állampénztár csakhamar felmondaná a szolgálatot s az állam sem teljesíthetné fizetéseit. A belügyminiszter körrendeletet adott ki az adóbefizetések ilyen megállítására. A miniszteri rendelet teljes szövege a következő:

Körrendelet valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságokhoz.

Tudomásomra jutott, hogy egyes törvényhatóságokkal joggal felruházott városok olyan határozatot hoztak, amelylyel közegeiket a község részéről önként eszközölt adófizetések elfogadásától eltiltja, illetőleg az egyes vármegyék a községi eljárástól ilyen értelemben eljárásra utasítja.

Hogy a költségvetés nélküli állapot folytán már is nehéz helyzetbe jutott közigazgatási viszonyok további — esetleg államhitelünk veszélyeztetésére is alkalmas — megakadályozásokról is megóvassanak; tekintettel arra, hogy az önkéntes adófizetések elfogadásának megtagadása nemcsak minden törvényes állapot nélkülöz, de az ilyen értelemben törvényhatósági határozatok egyenesen törvénybe ütköznek is; mert az 1883. évi XLIV. törvényünk 30. §-a szerint az adók beszedésére kötelezett szervek által a részletfizetések „feltétlenül” elfogadandók, — az 1886. évi XXI. törvényünk 20. §-a pedig az önkéntesen fizetett adók elfogadására semminemű rendelkezést nem tartalmaz, hanem csupán a meg nem szavazott adóknak behajtására vonatkozik, — már most szükségesnek tartom a címet figyelmeztetni, hogy minden nézőn hozandó ilyen határozatot az 1886. évi XXI. törvényünk 10. §-ában foglalt jogomnál fogva meg fogok semmisíteni.

1903. szeptember 6.

Gróf Khuen-Hédervári.

putados"-ban. Soha, mióta élek, nem láttam még impozánsabb, lelkesebb tüntetést egy ember mellett. Már a közbeeső állomásokon fogadta a csinnadratta, a nagytrombita és a kistrombita s az ünnepi ruhába öltözött község teletűdvel rotogtatta szteletére a Marsseleste, a franciák forradalmi indulóját. Először azt hittük, hogy az espada, a bikaviadalok hőse szerencsétlenek vonatunkat. Később aztán meggyőződünk, hogy Spanyolország némely városának van még az espadnáál is nagyobb emberre: a köztársasági eszmék képviselője. Lehetett a peronon vagy tizezer ember, az mind tapsolt, ujjongott és tolongott, mind az ünnepeket akarta látni. A legboldogabb az volt, a ki kezet szoríthatott vele. Igazán az volt a legsodálatosabb, hogy agyon nem nyomták az óriási tolongásban. Eltartott legalább egy félóraig, míg a tolongásban a kijáratig jutottak s addig aligha érte a képviselő ur lába a földet.

Sajnálkozva gondoltunk szegény Alfonso királyra. Nem tarthat abban az országban sokáig a királyság, a hol a köztársasági eszméknek ilyen lelkes hívei vannak.

A vásár képét Valenciában kiszállt utitársaink elmondása alapján így írom le: Hat napig tart egy folyóban. Volt igen-igen sok ember, igen-igen sok koca és igen-igen nagy zsufoltság a szállodákban, hogy a ki legjobban akart pihenni, az jutott hozzá legkevésbé. És a mi természetes, volt bikaviadal, a hol nem 6, hanem 8 bikát szurtak le a felséges spanyol nép mulatására.

Mi tovább mentünk, a 21 órai utazást még 11 órával töltöttük meg. Soha életemben nem éreztem még az utazás kellemetlenségét annyira, mint ebben az utban. Az örökös légvonalattól elsőrendű túlszaggatást kaptam, a zakatolást minden porci-

— **Jégverés.** Tegnap a déli órákban Pákozdon és Sukorón néhány percig tartó jégeső volt s a szőlőkben nagy károkat okozott. Városunk északi részén is jéggel jött az eső, de oly kis mértékben, hogy veszedélmmel nem járt.

— **A tüzoltó-egylet alapító tagjai.** A múlt évben, mint annak idején megírjuk, a tüzoltói évkönyvben néhány hiba csuszott be s a korábbi hiányos törzskönyvemel folytán az alapító tagok teljes névsora nem volt összeállítható. A névsor most elkészítve, az esetleg kimaradtak jelentkezésre kértnek fel. Az egylet alapító tagjai: Albrecht György, Almássy János, Antal Ferenc, Balogh Ferenc, Benedek Albert és társai, Benedek Ferenc, ifj. Bernáth Pál, Bierbauer János, Birkl János, Blattner Márton, Clama Alajos, gr. Czirák Béla, Csendes József, Csilléry Sándor, Cszimadia József, Csilléry Sándor, Cszimadia ipartársulat, Cszimadia József, Dettrich László, Deutsch testvérek, Déli vasutársaság, szt. Donát társulat, Dréher Antal, dr. Dulánky Nándor, dr. Eder József, Első magyar általános biztosító társaság, dr. Eltér József, Farkas Imre, Farkasdy Dezső, Fejérvármegyei törvényhatósága, Fejérvármegyei takarékpénztár, idb. Felmayr István, Felmayr István és Fiai cég, Felner Sámuel, Ferenc József nőnevelde, Szent Ferenc szerzetesrend, gr. Festetics Bennó, báró Fiáth Pál, Fischer Gusztáv, ifj. Fister János, Flaskár József, Fönciére biztosító társaság, Gindl Rezső, Göbel János György, Gremperger István, György József, ifj. Haggenmacher Henrik, id. Havranek József, idösb. Havranek Antal, idösb. Heinrich Lajos, Herceg Jakab, Hoffmann Alajos, Horváth Ferenc, Huszár Károly, Hübner Károly, Marschall Nándor, Jekkel-filusz Vince, Kaltenecker Márton, Karl György, Karl István, Karl József, Károly János, Kehrer Ferenc, Kempelen Imre, Kiss Ignác, dr. Klauz György, Kleindin Rudolf, Kocsis Ferenc, Kovács Ferenc, Kohn Adolf, Kovács István, König Mór, Krausz Mór, Krenc Ignác, Kreuzer Nándor, Kristóf Károly, Langraf Gábor, Lederer Sándor, Lég-szesztársulat, Lichtneckert Antal, Lőrinc Elek, Lövész-egylet, Madarasz Lipót, dr. Mayer József, Mayer Károly, Marschall Nándor, Márton József, dr. Matuska János, Meszlény Miklós, Mészáros Károly és fiai, Mielh Jakab, özv. Miert Ferencné, idb. Námessy Ferenc, Nedecy Alojzia, Nedecy Ágnes, Orbán György, gróf Pappenheim Sándor, dr. Pauer János, Pellet Ödön, Perl Sándor, Pézses Imre, Phönix biztosító társulat, Pick Ignác, Pri-

kám érezte. Álmos voltam, fáradt voltam s irtózatossá lettem, mert rajtam erőlt. Hiába beszélt Kassa bokroséremű, örökifjú direktora, hiába akart egy óriási pintesüveg tartalmával új életet csöpögtetni megapörödt kedélyemre, még az se használt 12 órák hosszat — talán életemben először — az angolok spleenje volt ura lelkem porhüvelyének. Elnémultam s oly savanyu ábrázatot vágtam, hogy szavahihető tanuk állítása szerint csupán a tekintetemen be lehetett volna egy hordó uborkát savanyítani.

Pedig oly szép volt a vidék, mely bennünket körülvett. Már Valencia előtt elértük a tengerpartot s most 11 óra hosszat folyton annak partján robogott a vonatunk. Termékeny, üde vidék mindenfelé. Pompás szántóföldek, szentjánoskenyér-, narancs-, citrom-, fügefák, szóval a délvidek növényzete és flórája foglalta le a bőven öntözött völgyeket. Mögöttük pedig regényesnél regényesebb alaku hegyek és sziklák emelkedtek fel a magasba. A faluk itt már sokkal csinosabbak, kedvesebbek voltak, meglátszott rajtuk a jóllét, de a tipikus spanyol szépségeket egyetlen, semmitmondó durva vonású arcok váltották fel, a kik szájtátra bámulták a vonat utasait. Mellettünk maradt el Saguntum, a rómaiak által épített nagyszerű erőd, melynek vörös falai még ma is mutatják a hadviselő rómaiak hatalmát és hadverő erejét. Ezen kívül még egész sor várat látnunk, persze nagyrészt romjaiban, a mi ekesen szóló bizonyítéka annak, hogy azoknak, a kik építették, volt mit megvédeni az ellenség támadásai ellen.

Bilkei Ferenc.

fach József, Püspöki papnevelde, Riunion biztosító társulat, Rosty Mária, Say István, dr. Say József, Say Mór, Salamon Ádám, Sárközy Aurél, Schertz Manó, Schmid Vilmos, dr. Schwartz, Gyula, gróf Sigray Lujza, dr. Steiner Fülöp, dr. Stekl Alajos, dr. Szabady József, Szeidl Lajos, Szekle Kristóf, dr. Szendefly József, Szepelt Nándor, Szerdahelyi János, Székesfehérvári iparos ifjuság önképző-köre, Székesfehérvári takarékpénztár, Székesfehérvári korszolya-egylet, Székesfehérvári köles. segélyző-egylet, Székesfehérvári első magyar asztaltársaság, Székesfehérvári köles. népszegélyző-egylet, Szuborics Jenő, Szuhányi Elemér, Tóth Artur, Tóth István, Tóth Jánosné, ifj. Tógl Gyula, Töltényi Antal és Károly, Tsida János, Vida Pál, Wertheim M. fiai, Wetzl János, gróf Zichy Jenő, gróf Zichy János, Zirci Cisztercita rend, Zuber György.

— **A kis megtaláló.** Szombaton délután egy hölgy elvesztette a broche-tűjét. Bartos Henrik 6 éves kis leánykája volt a szerencsés megtaláló, a ki 10 korona jutalomban részesítették azt a tüzoltó-egylet javára adományozta.

— **Vándor-bagolyok.** Egy jókedvű, bohém társaság tart városunkban helenként egyszer összejövetelt, hogy a napi fáradsálmak után egy-két jó órát töltsön el kedves együttlében. Hétről-hétre változtatják helyüket, ezért is vették fel a „vándor-bagolyok” elnevezést. Ez az aranyos kedélyű fiatalemberekből álló társaság, melynek fejeként Szöllösy Ferenc városi hivatalnok szerepel, mint főbagoly, a mellett, hogy kedves csevegéssel, folytonos mókázással tölti el a szombat-estét, kulturmunkát is végez, mert pénzbüntetés terhé mellett tiltja saját kebelében az idegen szót s az ekként befolyt pénzbírságból majdan néhány szegénynek könnye fog fűszáratitani. Mutatóul közöljük a múlt heti meghívót, mely mint műretek a „főbagoly” ur ügyes postát valja mesterének.

A zülő. a lóspatósón vagon.

Hajjuk!

Potyognak már rönkre a sárga levelek,
Vaságon dűdölnek a morz. gőzi szelek;
Nints is ujan meleg, mind kámkulában,
Nem is járunk immár szük uszogatásban;
Mokányul vgyogor a „zösi napuság”,
Haza kővákokzik buka meg a luszár.
Mi szögény bagoly is keressük hejünket,
Alun lehaftassuk árva, tar fejünket . . . .
Haj van már hejünk, tyuhaj pedig rangos,
Lészon is az szombat alkonyatkor hangos:
„Az Jörök bagyokat szeretettel várom!”
— Így szaval Nagy Lajos, Süte ueca három.
Gyertök el hát kedvelt hejéim a zurban,
El nő tevégyetök odaj a zurban,
Vendégekgyömbé kiki lagómet vezesse,
Hogy a hausznack szépen hazacepessesse.

Főbagoly.

Az összejövetet lefolyásáról akkor számolunk be legigazabban, ha azt mondjuk, hogy Nagy Lajos jó bora mellett kitűnő volt a hangulat.

— **A szüret** az öreghegyen a jövő hét elején kezdődik. Ősi szokás szerint azonban két részletben. A hét első felében a „nép”, a másodikban az „urak” szüretelnek. Az idő felségesen kedvező s az idén körülbelül minden megvan, a mi egy jó szüretnek jellemző sajátja lehet.

Új varró iskola. Czopf Etelka, a k-hosszabb időn keresztül Párisban tartózkodott s ott a női ruhaszabászatot és női ruhavarrást alaposan tanulmányozta, továbbá több előkelő hazai mánásaládnál mint szabónő és varró nő működött, iskolát nyit városunkban s a női ruha-szabásból, valamint varrásból október 15-től oktatást ad. Jelentkezéseket a tanfolyamra elfogad Dinnye utca 9 számú lakásán.

— **Örökös kitiltás.** Erdélyi József 43 éves, baracska-i illetőségű koldus már számtalanszor keveredett ellentétbe a törvény paragrafusával s mert egyébként már lopásért büntetve is volt, a rendőrség néhányszor haza transzportálta az atyafit. Erdélyi azonban sokkal jobban érezte magát városunkban, hogysen vissza ne kívánozott volna s mivel utólag enyves kézzel operált, a rendőrség haza toloncoltatta s egyszer s mindenkorra kitiltotta a város területéről. Ha ismét szerencsétlenni az öskoronázó várost, szigorú büntetés után kerülhet csak illetőségi községébe.

— **Tűz.** Lovasberény lakossága kedden este tűzi lárámára riadt föl. *Elbert* József középútcái lakos szalmakazalja gyuladt ki. Néhány méternyire tőle a lakóház és egyéb könnyen gyúló rakomány levén, a veszedelem súlyos következményekkel járhatott volna. Szerencsére azonban a községnek oly kitűnően szervezett tűzoltósága van, mely *Czirák* László gróf vezetése mellett azonnal a helyszínen termett s gátat vetett a további pusztulásnak s így a kár alig számbavehető. A tűznél megjelentek Gróf *Czirák* Antal, valamint Gróf Kapy alezredes és Keglevich Béla gróf.

Itt emlíjük meg azt az örvendetes körülményt, hogy a lovasberényi tűzoltóság pár nappal ezelőtt ünneppel ülte meg az ötvenedik évét. Ezen alkalommal még a főparancsnok is, *Czirák* László gróf egész éjjel virrasztott a legénységgel, kitűnő példáját adván a lelkes, ügybuzgó tűzoltónak. Egy községre valóban szerencse és áldás, s minden körülmények közt megnyugtató, ha oly szakavatott és áldozatkész férfiak veszik kezükbe a vagyonbiztonság egyik leghathatósabb eszközét, mint a hogyan ez Lovasberényben történik.

— **Műszaki iroda.** *Berényi* Győző és *Farkas* Zoltán okleveles mérnökök *műszaki irodája* Székesfehérvárott *Kossuth-utca* 20. sz. alatt. *Elvállalja mindenféle mérnöki munkát teljesítését*, u. m. felmérést, parcellázást, tagosítást, tervezéseket, építkezést stb. — *Műszaki* ügyekben szakértőül ajánlkozik.

— **Felülírtések.** A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egyletének helybeli fiókjai vasárnap jól sikerült szüreti mulatságot rendezett *Latzkovics* Béla budai-úti vendéglőjében, mely alkalommal felülírtéssel fokozták az anyagi sikert a következők: *Havranek* Antal 10 kor. *Szuborics* Jenő 4 kor. *Esser* Alajos, *Szeidl* János, *Csipke* János, *Havranek* Jenő, *Ispáits* Ignác, *Mózer* Károly, *Vekerle* Lajos 2—2 kor. *Bátyk* Pál 1 kor. 40 fill. *Veszely* József, *Latzkovics* Béla, *Nagy* József, *Bors* József, *Eismann* István, *Arany* Sándor, ifj. *Glasz* Károly, *Gróf* Imre, *Tögl* Lajos, *Czizel* Kálmán, *Varga* Ferenc, *Staudt* Ferenc, *Kiss* Antal, *Mikó* István, *Knazovitzky* Elemér, *Fehér* Ödön, *Rejha* Károly, *Sütő* Sándor, *Poosch* Ferenc, 1—1 koronát, *Loóz* Nándor, *Novák* László, *N. N.*, 60—60 fill. *Bartusek* Antal, *Bendi* István, *Kovács* Sándorné, *Ruska* Károly, *Schöder* Antal, *Bonc* István, *Virág* János, *Luttor* N. *Steszák* János, *Koller* Rudolf, *Vinicay* József, *Bogár* Istvánné, *Tujner* Ferenc, *Hári* Katica, *Steer* Imre, *Pinke* József, *N. N.*, 40—40 fill. *Schvartz* Mihály 30 fill. *Benkó* Ferenc, *Niksz* Lenárdt *Csanyi* Pista 20—20 f. A felülírtóknak, úgy szintén *Engelmann* Gusztika kisasszonynak a rendező jelvények elkészítéséért ez uton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja a főkegylet elnöksége. A mulatság tiszta jövedelme 110 korona, mely összeg az özvegy és árva-alaphoz csatoltatott.

— **Trachoma-járvány.** Komoly és veszedelmes betegség ütötte fel fejét Csákvárott, a hol most már 12 ember szenved trachomában. Hogy a hatóság, mint a közönség részéről megtették a szükséges óvintézkedések.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be *Mauthner* Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja *Mauthner* Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Szabad kézből eladó az öreghegyen egy jó karban levő szőlő a városhoz közel, csinos hajlékkal és nagyobb mennyiségű bor. Tudakozódni lehet id. Tomann Józsefnél Kigyó-utca 8. sz.

Az új helyesírás.

Írta: **Dr. Torday Ányos.**

(Vége.)

2. A másik fontos eltérés az, hogy a kétjegyű betűkben, minők *cs, gy, ly, ny, sz, ty, zs* nyújtás esetén *csak az első jegyet* kettőztetjük jegyet kettőztetjük szóképzésben ragozásban egyaránt. Eddig csak a tőzók kiírásában jártunk el

így: *annyi, messze, biggyeszt* stb., ezentul így kell írni: *öccse, kegyel, királyá, toronnyal, parázsá*. Ez a szabály nagy ugrás, és ha nem is elharmadodott, magyon szokatlan szemnek, tollnak egyaránt. A csonkításnak minden térer való keresztülvitele még nem volt annyira előkészítve, mint teszem az egyjegyű c használatá. Bár nem új dolog. Már *Szarvas* G. írja: *Szomorú*, de való igazság, hogy a magyar ifjuság oly bárgyú és fejelágyára esett, hogy ha pl. az Egyiptomi álmos könyv a kezébe kerül s benne történetesen eme jöslaton akad meg a szemé: királlyal beszélni tisztesség: 5, 39, 66. Szép asszonnal mulatni gyönyörűség: 24, 45, 84 — bár hogy dörzsölje homlokát s bárhogy veritékeztek is, rá nem jön, hogy a királlyal és asszonnal szavaknak király és asszony a főnyíl. Csak egy mód van arra, hogy a szemé fölnyíljen, ha tisztán, világosan nyomtatva maga előtt látja, hogy király-lyal, asszony-nyal. (A c és ez mérközése c. cikkében.)

3. A harmadik eltérés az idegen szók írásában van. Az új iskolai helyesírás itt tág teret nyit a fonetikának, több esetben teszi irányadóvá a kiejtést s mint a régi s kevesebbet törődik azzal, melyik nép ír latin, görög vagy bármilyen más betűkkel. Főszabály az, hogy ezentul magyarosan, tehát kiejtés szerint írjuk mindazon idegen szavakat, melyek akár a közhasználatban, akár az irodalomban meghonosultak. Tehát: *prédikáció, doktor, finác, gimnázium, és: filozófia, fizika, reakció* stb. Erthetetlen, mért nem vette közhasználatúnak, mért írta a *lutheránus* pláne a *katholikust* h-val.

4. Negyedik újítás az, hogy összeírjuk a vonatkozó névmásokat s a hozzájuk tartozó kötőszókat s összeírjuk az ilyen több szóból álló névmásokat: *önmaga, ötle, műbelőtünk, émicsem, lehozád: aki, amely, ami, amennyi, ameddig, ahol, ahány-szor, amikor, ahová* stb. Régen sürgetik ez újítást is. *Toldy* Ferenc, *Simonyi*, a köbeesőket nem említve, mellette, *Arany* János, *Gyulai* Pál ellene szóltak föl. Sőt az öreg *Gyulai* e törekvésükről nevezi a helyesírás reformatorait manapság is, *akabiak-nak*! Küzdött is ellenük erősen öreg barátjaival, a megszontosodott akadémikusokkal. A *Simonyi* szerkesztésében megjelenő *Magyar Nyelvőr*t, mint akadémiai folyóiratot, titkos szavazással elhittatta az új helyesírástól, így a *Nyelvőr* ma is az Akadémia helyesírását követi és *Simonyi* kénytelen benne saját elvei ellen *cz-t*, a *ki-t*, *philosophiát* stb. írni.

Befejezéstül az új helyesírás gyöngéiről is kell szólnon. Gyöngéi azok az engedmények, melyeket a miniszter rendelete néhány fontos esetben tesz. Így szabad lesz ezután is *cz-t*, én bennem, a *ki-t* írni az iskolában is, *ha az illő intézet tanári kara ebben állapotik meg*. Így teszi tönkre az alkalmazkodás az új helyesírás legfontosabb vívmányait. Azt mondja ugyanis az új szabály: „*A M. T. akadémia megtartotta a hagyományos cz-t . . . emélfogva sem a c-vel, sem a c-z-vel való írásmódot sem tekintheti hibásnak.*” Ismét: „*A M. T. A. a hagyományhoz ragaszkodva kél-kél szóba írja az én bennem, te nekedféle névmási kifejezéseket, továbbá a vonatkozó névmásokat: a ki, a mely, a mig stb. emélfogva azt az írásmódot sem lehet hibáztatni.*” Az új helyesírásnak e két legfontosabb szabályában tett engedményeit csak úgy lehet megérteni, ha meggondoljuk, hogy az összeállító előtt a nagy közönség érdeke is lehegett. Az iskolában nem volna szabad ezekből egy jöttát sem engedni, egyéni választásnak ott helye nincs, de azon kívül okos dolog az engedékenység. Az is igaz, hogy a fejlődésben itt sem szabad ugrásnak lenni s csak ily fokozatos, engedményes eljárással lehet szert tenni minden térer egyöntetűsége, az egyszerű, könnyebb írás ugyanis kiszorítja idővel előbb-utóbb a nehezebb írásokat. De az iskolában ily eljárásnak helye nincs. Épen ezért a miniszter e rendelkezésével: „*A döntést e néhány esetben a pedagógiai belátásra s az irodalmi fejlődésre hagyam; de didaktikai szempontból szükségesnek találom, hogy egy és ugyanazon intézet egy írásmód mellett foglaljon állást . . .*” mondom e rendelkezésével kerékkötője lett az ügynek. Vagy helyesek az új helyesírás idevonatkozó szabályai — akkor csak azokat

kellett volna az iskolára nézve elrendelni, vagy nem helyesek — akkor meg törtülni kell őket. Remélhetőleg a legtöbb intézet, mint a mi főgimnáziumunk is az új, az egyszerűbb, könnyebb írásmód mellé áll s így helyrehozza, amit a miniszter hibázott.

Ez új helyesírásnak szabályait adja dr. *Vargha* Damján főgimn. tanárnak legutóbb megjelent kézikönyve: *Az iskolai helyesírás szabályai*. Nyolc fejezetbe foglal össze mindent, amit csak a helyesírásról tudni kell. Maguk a szabályok mindössze 17 oldalt foglalnak el, kikerül így a terjedőségeit s eléri azt, hogy a szabályokat nem találja soknak még a kezdő tanuló sem. Rövid, de nem hiányos. Például a VIII. §.:

Az elválasztás a szótagolás s összetétel szerint történik.

1. Minden magánhangzó külön szótag: *mi-c-ink* stb.

2. A szótagolásban mindig csak egy mássalhangzóú visziunk át a következő szótaghoz: *ré-si, fel-leg, hord-hat, lajst-rom* stb.

3. Az összetett szók alkotó részeit szerint választjuk el: *név-elő, rend-ör, ön-álló, még-is* stb.

Rövidebben, világosabban alig lehetne tárgyalni az elválasztás szabályait.

Fontos a 20—61 lapig terjedő szójegyzék. Lelkiismeretesen össze van szedve minden szó, amelynek kiírása csak legkisebb valószínűség szerint is kétséget támaszthatna. De az új helyesírás barátaira s reánk pedagógusokra legfontosabb az a negatívum, hogy a miniszternek a c és cz, az aki, a mi stb. fontebb említetsem engedményeiről meg sem emlékezik: Nagyon helyesen. Kétlaki eljárás csak árt az ügynek.

Újra ajánljuk e kis tetszetős külsejű füzetet mindenkinek, a ki tollal szokott bánni. Az íróasztalra, a toll és tintatartó mellett a helye.

Kapható a szerzőnél 25, vászontáblában, finomabb papíron 35 fillérért.

Malátacakes

minden egyéb liszt hozzáadás nélkül tiszta malátából készült tea- és erőtáptémeny. 1 nagy doboz 2 kor., 1 kis doboz 50 fillér.

Malátalikőr

tiszta malátakivonatból készült erősítő és üdítő likőr. A likőrök királya. 1 palack 2.30 kor.

Malátakeresű

tiszta malátából, malátakivonatból és a leghathatósabb gyógynövényekből készült páratlan hatású gyomorerosító és étvágygerjesztő. 1 palack 2.30 kor.

Malátabrandy

tiszta malátából készült erős férfital. Kitűnő élénkítő és frissítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen minden túleröltetés után. 1 palack 3.75 kor., 2 kor. és 95 fillér.

Malátarum

valódi jamaikai rummal és tiszta malátával készült. — Teához a legjobb rum. 1 palack *** 2.30 kor. ** 2.10 kor. * 1.80 kor.

Malátakivonat-czukorka

tiszta malátakivonattal készült leghathatósabb szer köhögés, rekedtség és hurutos bántalom ellen.

Számos elismerés orvostanároktól, orvosoktól és magánfelektől.

Kaphatók Székesfehérvárott:

Kovács Pál, Simon György, Szigety Testvérek, Pinkász Zsigmond és Fiai, Göndör Samu, Deutsch Adolf F., Filits Pál Fia, Reinitz Lipót, Berényi Mór czegeknél.

A „Szent Anna” Malátakeresű poharanként kapható Závodnik Sándor czukrászdájában.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.